

Besluit **Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie (na herstel) aan de opleiding hbo-bachelor Bedrijfseconomie van de Hogeschool Utrecht**

Gegevens

datum	Naam instelling	: Hogeschool Utrecht
31 augustus 2016	Naam opleiding	: hbo-bachelor Bedrijfseconomie (240 EC)
onderwerp	Graad opleiding	: Bachelor of Science
Besluit	Varianten opleiding	: deeltijd, voltijd
accreditatie	Locatie opleiding	: Utrecht
hbo-bachelor	Datum aanvraag 1	: 30 december 2013
Bedrijfseconomie van de	Datum goedkeuren	
Hogeschool Utrecht	Panel 1	: 2 juli 2013
(004724)	Datum eerste locatiebezoek	: 9 en 10 september 2013
ons kenmerk	Datum eerste visitatierapport	: 20 januari 2014
NVAO/20161863-LL	Datum herstelplan	: 12 juni 2014
bijlagen	Datum herstelbesluit NVAO	: 30 september 2014
2	Datum tweede locatiebezoek	: 29 oktober 2015
	Datum tweede visitatierapport	: 17 februari 2016
	Datum aanvraag 2 (na herstel)	: 31 maart 2016
	Instellingstoets kwaliteitszorg	: ja, positief besluit van 3 juli 2014

Voorgeschiedenis

Op 30 december 2013 ontving de NVAO van Hogeschool Utrecht een accreditatieaanvraag voor de opleiding hbo-bachelor Bedrijfseconomie vergezeld van een paneladvies waarin standaard 3 (Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties) van het kader uit 2010 en daarmee het eindoordeel als onvoldoende zijn beoordeeld. De NVAO nam vervolgens op 30 september 2014 een besluit tot het verlengen van de accreditatietermijn (zogenoemd herstelbesluit) van de opleiding met een periode van 2 jaar, derhalve tot en met 30 september 2016.

Op 31 maart 2016 ontving de NVAO een nieuwe accreditatieaanvraag vergezeld van een adviesrapport van een tweede panel, waarin de desbetreffende standaard nu positief is beoordeeld. Twee leden van het oorspronkelijke panel hebben zitting in het tweede panel. De opleiding heeft naar het oordeel van dit panel binnen de herstelperiode van 2 jaar de nodige verbeteringen doorgevoerd voor standaard 3 en 4 van het kader van 2014. Het panel is van mening dat de opleiding na het doorvoeren van de verbeteringen voor deze standaarden thans het vereiste niveau heeft bereikt.

- Artikel 5a. 12a. van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (Stb. 2010, 293);
- Accreditatiebesluit WHW (Stb. 2011, 536);
- Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523);
- Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2014, nr 36791).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in de visitatierapporten tezamen deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het eerste visitatiepanel (eerste beoordeling)

De bachelor Bedrijfseconomie houdt zich bezig met het beheersbaar maken van de financiële organisatie en de daarin voorkomende processen. De hbo-geschoolde bedrijfseconoom brengt processen in kaart om procesindicatoren te ontwikkelen en te registreren, teneinde een onderneming te kunnen beheersen en sturen. Afgestudeerden kunnen optreden als bedrijfseconomisch medewerker, assistent accountant, financieel manager, hoofd administratie, controller, vermogensbeheerder, beleggingsanalist of financieel adviseur.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De opleiding hanteert het landelijke opleidingsprofiel 2010 en is bezig het vernieuwde profiel 2012 te implementeren. Wat de internationalisering betreft heeft de opleiding de eindtermen zoals die door de hogeschool zijn geformuleerd overgenomen. Hetzelfde geldt voor de onderzoeks-competenties. De opleiding profileert zich door het accent te leggen op 'controlling'. Het panel oordeelt dat de beoogde eindkwalificaties van zowel de voltijdse als de deeltijdse variant qua bachelor en hbo-oriëntatie in voldoende mate aansluiten bij het Nederlandse kwalificatieraamwerk en bij wat het vakgebied en het werkveld eisen. Het panel geeft aan de opleiding mee dat naar zijn oordeel meer aandacht mag worden gegeven aan het vak 'ethiek', omdat ethisch handelen in het bedrijfsleven in toenemende mate een rol speelt.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het curriculum van de voltijdse en deeltijdse variant is adequaat ontwikkeld en gestoeld op goede didactische uitgangspunten. Er zijn voldoende contacten met het beroepenveld, waardoor de inhoud van de voltijdse en deeltijdse curricula actueel kan worden gehouden. Het aspect van 'internationalisering' komt in voldoende mate aan de orde in de curricula. Wel doet de opleiding er goed aan meer aandacht te schenken aan het niveau van het Engels bij studenten. Het panel vindt dat de onderzoeksvaardigheden nog niet voldoende zijn belicht in de curricula. De aandacht die studenten krijgen via studieloopbaanbegeleiding en de stagebegeleiding van voltijdse studenten is adequaat, evenals de begeleiding van deeltijdse studenten.

Het docentencorps vertoont dynamiek, is betrokken en duidelijk bereid om de opleiding en studenten het beste te bieden. De studenten zijn tevreden over de opleiding.

Pagina 3 van 9 Het panel is van oordeel dat de inhoud en vormgeving van het programma de studenten in staat stellen te studeren in een samenhangende leeromgeving die de mogelijkheid biedt de beoogde eindkwalificaties te bereiken. Het oordeel over standaard 2 is voor beide varianten voldoende.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De faculteit heeft een verbeterplan opgesteld voor het ontwikkelen en implementeren van een systeem van toetsen en beoordelen en borgen van het niveau van eindwerkstukken. Hiervoor zijn middelen en menskracht beschikbaar gesteld. De opleiding is bezig het toetsbeleid sterker neer te zetten, onder meer door het invoeren van toetsmatrijzen. Het panel vindt die inspanningen positief en ziet dat ten tijde van de audit sprake is van een adequaat ontwikkeld systeem dat de inhoud van de toetsen en beoordelingen in voldoende mate borgt.

Het panel ziet dat de examencommissie aan kracht zal moeten winnen en haar rol in de borging van de kwaliteit van toetsing en examinering zal moeten versterken. Het panel ziet dat de opleiding direct na de audit een verbeterplan heeft opgesteld en gaat doorvoeren en waardeert dit. Doorslaggevend voor het panel is zijn oordeel over de eindwerkstukken van de voltijd en deeltijd studenten. Het panel beoordeelt het niveau van de gerealiseerde eindkwalificaties van de voltijdse variant als onvoldoende en die van de deeltijdse variant als voldoende.

Advies van het tweede visitatiepanel (beoordeling gerealiseerd herstel)

Aanleiding en scope

Op 9 en 10 september 2013 was de opleiding Bedrijfseconomie onderwerp van audit ten behoeve van de accreditatie door de NVAO. Het panel dat destijds de audit uitvoerde, beoordeelde op basis van het eindniveau van de voltijdstudenten standaard 3 als onvoldoende en adviseerde de NVAO de opleiding een herstelperiode op deze standaard toe te kennen.

Op verzoek van de NVAO diende de opleiding vervolgens een herstelplan in (d.d. 12 juni 2014). Het panel beoordeelde dit herstelplan als adequaat, waarna de NVAO besloot de opleiding een herstelperiode toe te kennen. Hiermee werd de accreditatie van de opleiding verlengd met twee jaar.

Op 29 oktober 2015 is derhalve de opleiding Bedrijfseconomie opnieuw door een panel bezocht. Er vond een herbeoordeling plaatsgevonden op standaard 3 van het 'oude' NVAO beoordelingskader (d.d. 22 november 2011), met medeneming van de resultaten van de ingezette ontwikkelingen op de andere standaarden.

Standaard 3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing

Algemeen

De faculteit heeft gedurende de herstelperiode het eindniveau van de opleiding op voldoende niveau gebracht en een systeem van toetsing en beoordeling ontwikkeld en geïmplementeerd. Tevens is de het eindniveau door middel van externe validering op adequate wijze geborgd. Daarbij is gekozen voor een FEM¹-brede aanpak die wordt aangestuurd door de instituutdirectie.

¹ Faculteit Economie en Management

De focus van de aanpak was en is gericht op het creëren van een facultaire standaard in het verbeteren van de kwaliteit van eindwerkstukken en kwaliteit van de beoordeling daarvan, inclusief de beoordeling van de praktijkstage.

Het systeem van toetsen en beoordelen

Het systeem van toetsen en beoordelen, als onderdeel van standaard 3, is in de oorspronkelijke audit als voldoende beoordeeld. Het panel heeft op 29 oktober 2015 gekeken naar de ontwikkelingen die de opleiding heeft ingezet. Alle studiepunten worden toegekend op basis van toetsen en/of beoordelingen. Elke cursus wordt apart getoetst. In de cursuswijzers staat vermeld wat de leerdoelen zijn en op welke manier die worden getoetst. In het toetsplan van de opleiding is vastgelegd welke competenties in welke cursussen, op welke wijze en op welk niveau worden getoetst.

De opleiding hanteert verschillende toetsvormen.

- Theorie wordt schriftelijk getoetst. In de propedeuse geschiedt dat voor een belangrijk deel door meerkeuzetoetsen. Daarnaast worden, in de vorm van casussen, studenten één of meer beroepsvraagstukken voorgelegd die zij dienen op te lossen.
- In projecten worden eindproducten beoordeeld in relatie tot de plannen. Dit gebeurt door het beoordelen van een verslag en/of presentatie.
- Procesvaardigheden worden beoordeeld aan de hand van het reflectieverslag van de student. Kennisonderdelen van het project worden getoetst met behulp van een mondeling individueel afgenomen kennistoets. De student laat dan zien dat hij vaardigheden en werkmodellen correct kan toepassen in een zo reëel mogelijke praktijksituatie. Communicatieve vaardigheden en onderzoeksvaardigheden worden daarbij eveneens beoordeeld.
- De beoordeling van stages en de afstudeeropdracht geschiedt met behulp van de beoordelingscriteria die zijn vastgelegd in de cursuswijzers "stage en afstuderen".
- Het panel heeft het toepassen van de verschillende toetsvormen kunnen verifiëren.

Er zijn eisen gesteld ten aanzien van validiteit, betrouwbaarheid, efficiency en transparantie van toetsen. Toetsen worden opgesteld door cursusbeheerders en docenten die als examinator zijn benoemd door de examencommissie. Alle toetsen inclusief de normering worden door twee personen opgesteld en de beoordelingscriteria worden opgesteld en gevalideerd door een team van docenten. De te bereiken leerdoelen zijn uitgewerkt in toetsmatrijzen. Per toets wordt aangegeven welke leerdoelen worden getoetst, welk onderling gewicht de toetsonderdelen hebben, op welke wijze het cijfer tot stand komt en waar de cesuur tussen onvoldoende en voldoende ligt.

Samenwerkingen zijn vanaf het schooljaar 2012-2013 opgezet met de Haagse Hogeschool en de Hogeschool Rotterdam om van elkaar te leren betreffende het beoordelen van afstudeerwerken.

De opleiding heeft bij het afstuderen een scheiding aangebracht tussen begeleiding en beoordeling om transparantie van beoordelingen te bevorderen. Studenten kennen bij projecten en het afstuderen één begeleider en twee beoordelaars.

Het panel heeft de samenstelling van toetsen en de criteria die worden gehanteerd bij beoordelingen gezien en stelt vast dat de beoogde eindkwalificaties zichtbaar zijn in de toetsen en de gehanteerde criteria. Daarmee stelt het panel ook vast dat de toetsen aantoonbaar aansluiten bij de eindtermen en dat aandacht wordt besteed aan de reikwijdte, de actualiteit en de spreiding in de inhoud van de toetsen.

De facultaire examencommissie

De facultaire examencommissie bestaat uit een aantal kamers. Voor de opleiding Bedrijfseconomie is dit de Kamer Finance & Accounting (Kamer F&A). De examencommissie en Kamer F&A houden onafhankelijk van de opleiding en van de faculteit toezicht op het toetsstelsel. In het studiejaar 2013-14 is een toetscommissie toegevoegd aan de kamer. De toetscommissie ziet toe op goede toetsdoelen, actuele toetsmatrijzen en goede toetsing bij de uitvoering van elke cursus. De toetscommissie is bemenst met toetsexperts.

Er is onlangs een extern lid toegevoegd aan de examencommissie en er is een nieuwe, onafhankelijke voorzitter benoemd voor het College van Examens in de faculteit. Rondom het beoordelen van afstuderen heeft de examencommissie ingegrepen en in het collegejaar 2013- 2014, voorafgaand aan elke afstudeerzitting, alle afstudeerwerken gelezen en beoordeeld. Dit hield in dat een afstudeerwerk eerst door twee examinatoren goedgekeurd moest worden alvorens het aanvullend door een lid van de examencommissie of extern deskundige gelezen en beoordeeld werd. Input van de hieruit volgende interventies, in een aantal gevallen moest verbeterd worden, werd gebruikt voor de kalibreersessies van begeleiders en beoordelaars.

Sinds februari 2015 worden niet alle eindwerken meer gelezen door de examencommissie, maar doet zij dit steekproefsgewijs. Ter borging van het afstudeerproces als geheel zijn leden van de examencommissie in juni / juli 2015 aangeschoven bij tien afstudeerzittingen, om te toetsen of ook hier het protocol zorgvuldig wordt toegepast.

De examencommissie werkt op basis van een jaarplanning. Het jaarplan 2015-2016 is in voorbereiding in samenwerking met het College voor Examens FEM. Daarmee is een volgende stap gemaakt naar een structurele werkwijze binnen de commissie en in de afstemming met het opleidingsmanagement en de andere examencommissies.

Het panel vindt het positief dat de opleiding een examen- en een toetscommissie heeft die beide voldoende zijn toegerust voor hun taken. Tevens is de toetsing gevarieerd en van goed niveau. De opleiding heeft daarbij zicht op de kwaliteit en het niveau van de eindwerkstukken. Dit alles overwegende beoordeelt het auditteam deze standaard als 'voldoende'.

Standaard 4. De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd

Er zijn naar aanleiding van de vorige audit maatregelen getroffen om de kwaliteit van de afstudeerwerken te verbeteren. De getroffen maatregelen hebben volgens het panel op adequate wijze geresulteerd in verbeterde eindwerken. Een faculteitsbrede werkgroep Afstuderen is opgericht met als doel het herijken en borgen van het afstudeerbeleid. Op basis van de ontwikkelde instrumenten en richtlijnen hebben kalibreersessies met docententeams plaatsgevonden, waarin werd geoefend met de nieuwe beoordelingskaders. De kalibreersessies zijn ondersteund met trainingssessies voor docenten op het gebied van toegepast onderzoek, in samenwerking met het lectoraat Methodologie van Praktijkgericht Onderzoek. Als resultaat van de kalibreer- en trainingssessies zijn de beoordelingsformulieren aangescherpt. Het panel ziet dat de actiepunten van het herstelplan op adequate wijze ten uitvoer zijn gebracht.

Pagina 6 van 9 Studenten zijn beter voorbereid op het afstudeerproces door het bieden van op maat ontwikkelde workshops over onderzoeksvaardigheden. Elke student dient deze workshops te volgen ter voorbereiding op het schrijven van een onderzoeksvoorstel. Deze workshops blijven bestaan tot de implementatie van de vernieuwde leerlijn Leren Onderzoek Doen in 2016-2017, zodat studenten over de benodigde onderzoeksvaardigheden beschikken.

Het auditteam heeft voorafgaand aan de heraudit bij wijze van steekproef vijftien van het totaal aantal beschikbare eindwerkstukken van de laatste twee jaar bestudeerd en beoordeeld.

De bestudeerde verslagen en portfolio's liggen op hbo-bachelorniveau. De beoordeling van de eindwerken door het auditteam komt in belangrijke mate overeen met het oordeel van de examinatoren. Daar waar dit een enkele keer niet direct het geval was, heeft het auditteam een toelichting gevraagd van examinatoren; een mondelinge toelichting die bij het auditteam vervolgens leidde tot begrip voor het oordeel van de examinatoren.

Verdere verbetering van de afstudeerverslagen is volgens het auditteam mogelijk door een versterking van de onderzoeksaanpak: methodologie, expliciteren van de strategie (opeenvolgende stappen met beoogde uitkomsten) en onderbouwing daarvan.

Het auditteam bestudeerde vijftien eindwerken en is, evenals als de docenten, tot een positief oordeel gekomen. Het auditteam beoordeelt standaard 4 als 'voldoende'.

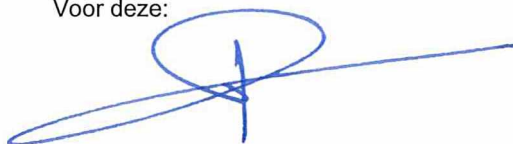
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hogeschool Utrecht te Utrecht in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 11 juli 2016 naar voren te brengen. Bij bericht van 14 juli 2016 heeft de instelling laten weten geen opmerkingen te hebben.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Bedrijfseconomie (240 EC; varianten: deeltijd, voltijd; locatie: Utrecht) van de Hogeschool Utrecht te Utrecht. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 30 september 2014 en is van kracht tot en met 29 september 2020.

Den Haag, 31 augustus 2016

De NVAO
Voor deze:

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized loop followed by a horizontal line extending to the right.

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Uit besluit van 30 september 2014

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel	Beoordeling door het panel
		voltijd	deeltijd
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Voldoende	Voldoende
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Onvoldoende	Voldoende
Eindoordeel		Onvoldoende	Voldoende

Beoordeling na herstel

Standaard	Standaard	Beoordeling door het panel voltijd
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoende
4. Gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Panel eerste beoordeling en beoordeling herstelplan

- R.J.M. van der Hoorn MBA (voorzitter), directeur – mede eigenaar Hobéon groep;
- M.Paur RA, MMO (lid), hoofddocent accountancy, Hogeschool van Amsterdam, ervaring als registeraccountant;
- J.P. Nieuwenhuizen (lid), vervulde functies in het bankwezen, o.m. voormalig CEO Optiebeurs Amsterdam, Londen;
- B. Schakenbos (student-lid), studeert Bedrijfseconomie (hbo-ba), Hogeschool Inholland.

Het panel werd ondersteund door R.G. Peters, secretaris (gecertificeerd).

Panel beoordeling gerealiseerd herstel

- R.J.M. van der Hoorn MBA cmc, (voorzitter) directeur – mede eigenaar Hobéon groep;
- M.Paur RA, MMO, (lid) hoofddocent accountancy bij de Hogeschool van Amsterdam;
- prof. dr. E.H.J. Vaassen RA, (lid) is sinds 2011 hoogleraar Accountancy bij de Universiteit Tilburg;
- drs. J. Bakker, (lid) zelfstandig ondernemer, studeerde hbo-bachelor Bedrijfseconomie aan de Fontys Hogescholen in Venlo en behaalde zijn Master Bedrijfswetenschappen aan de Radboud Universiteit in Nijmegen.

Het panel werd ondersteund door F.J. Telwin MSc BA, secretaris (gecertificeerd).